

Temanotat Tsjetsjenia
Fremmedkrigere i Syria og Irak

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingsreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

SUMMARY

There is no exact information on how many persons have left from Chechnya to fight for IS or other militant groups in Syria or Iraq. Sources however agree that the numbers are significant, and estimate that 3-4000 Chechens have left altogether and that 4-500 have left from Chechnya alone. There are also foreign fighters from Dagestan, Kabardino-Balkaria and from Ingushetia, with the highest numbers from Dagestan.

There are several reasons behind the outflow of fighters, but the two main reasons that are highlighted are the changed conditions for the rebel movement in the North Caucasus and the force of attraction IS has on young radical Muslims and the ideological option that IS offers. There has also been a crackdown on Salafis in the region, due to the suspicion that they are collaborating with local militants in the Caucasus Emirate. This is also believed to motivate believers to depart for IS.

Upon return foreign fighters are subject to prosecution according to the Russian Criminal Code. The severity of the punishment depends on whether the person turns himself in and collaborates with the authorities. Foreign fighters who do not turn themselves in have been subject to liquidations in so-called special operations.

Family members of foreign fighters in Syria and Iraq seem to risk less severe reactions from the authorities than family members of local militants.

SAMMENDRAG

Det finnes ingen eksakt informasjon om hvor mange personer som har reist fra Tsjetsjenia for å kjempe for IS eller andre militante grupper i Syria eller Irak. Kildene er imidlertid enige om at tallene er betydelige, og anslår at 3-4000 tsjetsjenere totalt har reist, hvorav rundt 4-500 har reist direkte fra Tsjetsjenia. Det finnes også fremmedkrigere fra Dagestan, Kabardino-Balkaria og fra Ingusjetia, med de høyeste tallene fra Dagestan.

Det er flere grunner til at fremmedkrigere reiser for å slutte seg til IS. De to viktigste grunnene som fremheves er endrede forhold for opprørsbevegelsen i Nord-Kaukasus, og tiltrekningskraften IS har på unge radikale muslimer og det ideologiske alternativet IS byr på. Salafister i regionen har vært utsatt for undertrykkelse på grunn av mistanke om at de samarbeider med lokale militante i det Kaukasiske emiratet. Dette er også antatt å motivere troende til å slutte seg til IS.

Ved retur er fremmedkrigere gjenstand for rettsforfølgelse i henhold til den russiske straffeloven. Alvorlighetsgraden av straffen avhenger av om personen overgir seg og samarbeider med myndighetene. Fremmedkrigere som ikke overgir seg har vært gjenstand for likvideringer i såkalte spesialoperasjoner.

Familiemedlemmer av fremmedkrigere i Syria og Irak ser ut til å risikere mindre alvorlige reaksjoner fra myndighetene enn familiemedlemmer av lokale militante opprørere.

INNHold

1. Innledning	6
2. Omfang.....	6
3. Rekruttering	8
3.1 Årsaker til rekruttering	8
3.2 Hvem rekrutteres?	9
3.3 Rekrutteringsmåter	10
4. Myndighetenes reaksjoner	10
4.1 Lovbestemmelse for straffeforfølgelse.....	10
4.2 Uttalelser fra myndighetene og tiltak	11
4.3 Arrestasjoner og domfellelser.....	11
4.4 Likvideringer	13
4.5 Fabrikkering av straffesaker	13
4.6 Behandling i avhør	13
5. Situasjonen for familiemedlemmer til fremmedkrigere i Syria og Irak	14
6. Referanser	16

1. INNLEDNING

Notatet tar for seg omfanget av fremmedkrigere fra Nord-Kaukasus, spesielt fra Tsjetsjenia, i Syria og Irak. Det blir også sett på hva som motiverer personer til å dra, og hva slags reaksjoner som venter de som eventuelt returnerer. Det finnes en sterk tradisjon av kollektiv ansvarlighet i regionen, og notatet ser også på hvordan familier til fremmedkrigere blir behandlet.

Notatet baserer seg på åpne kilder tilgjengelig på internett og på informasjon fra intervjuer med kilder. Intervjuene er foretatt på informasjonsinnhentingsreiser til Russland i november 2014 og februar 2016. Det er også innhentet informasjon fra kilder per e-postkorrespondanse og i forbindelse med seminar arrangert av Landinfo i september 2015.

Mye av informasjonen i notatet er vanskelig å etterprøve. Opplysningene i Crisis Groups rapport er mye basert på intervjuer med familier til fremmedkrigere, eksperter på feltet og salafistaktivister. Landinfo har selv foretatt intervjuer med kilder som er eksperter på temaet gjennom egen forskning og undersøkelser, og med personer som er aktivister i regionen eller på annen måte profesjonelt står nær problemstillingen. Medieoppslag som er benyttet, gjengir ofte myndighetenes versjon av et hendelsesforløp eller en straffesak, og er således svært vanskelig å etterprøve.

2. OMFANG

Tsjetsjenske myndigheter anslår at mellom 3000 til 4000 tusen tsjetsjenere har reist til Syria eller Irak som fremmedkrigere, og at av disse har mellom 400 og 500 personer reist direkte fra Tsjetsjenia (Yaffa 2016; Yarlykapov, møte september 2015).

Flere eksperter har hevdet at brorparten av de tsjetsjenske krigerne enten er fra den tsjetsjenske diasporaen i Europa,¹ fra Pankisi-området nord i Georgia eller er tsjetsjenere som har studert i Midtøsten. Gruppen tsjetsjenere som kommer rett fra Tsjetsjenia, har blitt antatt å være ganske liten (Souleimanov 2013; al-Shishani 2014). Analytikeren og Nord-Kaukasus eksperten Mairbek Vachagaev har imidlertid hevdet at antallet tsjetsjenere som drar direkte fra Tsjetsjenia stiger (Vachagaev 2014b).

Ifølge Crisis Group (2016, s. 1) har det vært en formidabel nedgang i opprørsrelaterte voldshendelser i hele Nord-Kaukasus i 2014 og 2015, og eksperter tilskriver

¹ At det rekrutteres tsjetsjenere fra Europa som fremmedkrigere, understøttes av rapporteringer om at tsjetsjenere har blitt pågrepet i europeiske land som følge av planlagt eller gjennomført kriging i Midtøsten eller organisering av dette. Eksempelvis ble ni tsjetsjenere arrestert i Østerrike i august 2014, som følge av planlagt krigsdeltagelse i Midtøsten (Kavkazkij-uzel 2014d). I februar 2015 ble seks tsjetsjenere i Frankrike arrestert som følge av at de skal ha organisert rekruttering av krigere til Midtøsten (Kavkazkij-uzel 2015a).

nedgangen delvis til den store eksodusen av krigere til Irak og Syria. Den russiske menneskerettighetsorganisasjonen Memorial hevdet også i 2014 at nedgangen i antall skadde og drepte i Nord-Kaukasus de senere år blant annet er forbundet med at radikale islamister har reist til Syria.

I en tsjetsjensk landsby på flere tusen personer skal rundt 12 personer ha reist til Syria i løpet av ett år. En professor ved et universitet i Groznyj opplyste at han kjente til at en gruppe på rundt tjue studenter, inkludert flere unge kvinner, hadde reist til Syria (Yaffa 2016). Mer enn 100 tsjetsjenere skal ha blitt drept, og rundt 40 skal per september 2015 ha returnert til Russland (Yarlykapov, møte september 2015).

Det har reist fremmedkrigere til Syria og Irak også fra andre delrepublikker i Nord-Kaukasus. Dagestanere og tsjetsjenere er de dominerende gruppene, men ingusjere, tsjerkessere, karatsjai og balkarere, krimtartarer, bashkirere og etniske russere er også tilstede (Crisis Group 2016). Dette skal ha pågått siden slutten av 2012 (Paraszczyk 2014a; Souleimanov 2014). Ifølge ulike offisielle kilder (som sitert i Crisis Group 2016, s. 4) kan det befinne seg rundt 900 personer fra Dagestan i IS og 130 personer fra Kabardino-Balkaria. Ingusjetiske myndigheter hevdet våren 2016 (som sitert i Vachagaev 2016) at det befant seg rundt 200 fremmedkrigere fra Ingusjetia i Syria.

Det stilles spørsmål ved de offisielle tallene på krigere fordi de trolig kun omfatter de personene som myndighetene har registrert som utreist. Mest sannsynlig har flere reist ut. Kildene er enige i at det stadig reiser nye russiske borgere til Syria og Irak for å kjempe som fremmedkrigere.

Ledelsen i avdelingen for ekstremismebekjempelse i det russiske innenriksdepartementet opplyste i mars 2016 at 3417 russiske borgere har forlatt Russland for å kjempe for IS i Syria og Irak (Kavkazkij-uzel 2016).

Ifølge den uavhengige journalisten og Tsjetsjenia-eksperten Joanna Paraszczyk (som sitert i Crisis Group 2016, s. 12), som også skriver bloggen «From Chechnya to Syria», er en av de største gruppene krigere som nord-kaukasiere har tilhørt, den nå nedlagte gruppen Jaish al-Muhajireen al-Ansar (JMA). Gruppen ble tidligere ledet av Umar al-Shishani² (Tarkhan Batirashvili) (etnisk tsjetsjener/kist³ fra Georgias Pankisi-region). Han erklærte i 2013 troskap til IS på vegne av hele gruppen. Dette førte til splittelse av JMA. Noen ble med Umar al-Shishani, mens andre holdt seg rundt en annen tsjetsjener, Salakhuddin al-Shishani, som dannet en undergruppe av JMA, det Kaukasiske Emiratet i al-Sham, etter å ha vært en del av Nusra-fronten⁴ en periode. Fremmedkrigere fra Nord-Kaukasus kjemper også i andre uavhengige grupper, de fleste ledet av tsjetsjenere, slik som Ajnad al-Kavkaz og Ansar al-Sham. Uavhengige grupper tiltrekker de som fortsatt tror på ideen om det nord-kaukasiske kalifatet eller avviser grusomheter begått av IS.

² al-Shishani betyr «tsjetsjeneren» på arabisk. Shishani-navnet brukes av en rekke krigere i Syria og Irak og blir ofte brukt som et såkalt *nom de guerre*, dvs. at de har et annet navn i virkeligheten. IS erklærte at Umar al-Shishani ble drept i juli 2016. Dette søkes bekreftet av amerikanske myndigheter.

³ Etniske kistere stammer opprinnelig fra sørlige deler av Tsjetsjenia. De utvandret til området Pankisi i nordlige deler av Georgia på 1800-tallet. Kulturelt og språklig er de nært beslektet med folkegrupper innen Nakh-familien, slik som tsjetsjenere og ingusjere (Wikipedia).

⁴ Jabhat al-Nusra, også kjent som al-Qaida i Syria. En syrisk jihadistisk milits tilknyttet al-Qaida som i 2012 ble en sentral aktør i borgerkrigen i Syria. Gruppen kjemper for å styrte Baath-regimet og president Bashar al-Assad, og å skape en islamsk stat etter salafistiske prinsipper i Syria. Jabhat al-Nusra (JAN) har sitt utspring i Homs, men har deltatt i kamper flere steder i Syria (SNL 2015).

Paraszczyk (som sitert i Crisis Group 2016, s. 12) påpeker at krigere fra Nord-Kaukasus ofte samler seg i grupper eller undergrupper, selv når de er en del av en større gruppe krigere. Dette har sammenheng med at de kun snakker sitt morsmål og russisk og føler seg isolert sammen med arabisktalende krigere.

Nord-kaukasiere, og særlig tsjetsjenere, blir ansett for å være hardføre krigere etter to tiår med mer eller mindre væpnet motstand mot russiske føderale og lokale tsjetsjenske myndigheter. I virkeligheten er imidlertid de fleste av dem nye rekrutter, eller de kommer fra den tsjetsjenske diasporaen i Europa og mangler kamperfaring. Likevel, ryktet om at de er gode krigere har en tendens til å gi dem kommandoansvaret for uavhengige grupper eller raskt opprykk i IS hierarki (Crisis Group 2016, s. 13).

3. REKRUTTERING

3.1 ÅRSAKER TIL REKRUTTERING

Det er flere årsaker til at mange har reist fra Nord-Kaukasus for å delta som fremmedkrigere for IS og andre grupper. En årsak er endrede forhold for opprørsbevegelsen i Nord-Kaukasus, og en annen er tiltrekningskraften IS har på unge radikale muslimer og det ideologiske alternativet IS byr på (Crisis Group 2016, s. 5).

De siste årene har politi og sikkerhetsmyndigheter i delrepublikkene i Nord-Kaukasus intensivert bekjempelsen av radikale islamske opprørere. Dette så man særlig forut for OL i Sotsji i 2014. Opprørsledere i Ingusjetia har i løpet av de senere årene blitt drept en etter en. Og etter at det Kaukasiske emiratets⁵ leder gjennom syv år, Doku Umarov, ble drept i 2013 eller 2014 (det er usikkert når han faktisk døde), har nyutnevnte ledere suksessivt blitt drept. Ifølge Crisis Group (2016, s. 6) ble det svært vanskelig for militante opprørere å kommunisere eksternt, og rekruttering av opprørere ble vanskelig som følge av intensivert overvåking. Den russiske islamforskeren Akhmet Yarlykapov beskrev høsten 2015 den kaukasiske opprørsbevegelsen som «døende».

Opprørsbevegelsen mister også støtten fra de unge. Høsten 2014 erklarte flere ledere i emiratet lojalitet til IS, i februar 2015 erklarte den ingusjetiske opprørsgrenen lojalitet til IS og i juni 2015 ga lederen av den tsjetsjenske opprørsgrenen sin støtte til IS. Det er ikke utenkelig at IS vil danne et nettverk i Nord-Kaukasus. IS har ifølge Yarlykapov erklært Nord-Kaukasus og Georgia som en provins i kalifatet (seminar i Landinfo, september 2015).

Crisis Group (2016, s. 24-25) hevder at ikke alle som rekrutteres til IS er underprivilegerte eller utsatt for reaksjoner fra myndighetene. Mange ser på IS som en måte å starte et nytt liv på. Salafister som Crisis Group har intervjuet viser til at religion har vært hovedmotivasjonen for å bli rekruttert til IS. Men IS tiltrekker også

⁵ I 2007 erklarte den gang leder for tsjetsjenske opprørere opprettelsen av det Kaukasiske emiratet. Det var en organisering av militante islamister i Dagestan, Tsjetsjenia, Ingusjetia, Kabardino-Balkaria, Karachaevo-Tsjerkessia og Adygea i en enhet, emiratet. Det kaukasiske emiratet var ingen reell statsdannelse.

folk med sin appell om en multietnisk islamsk enhet som vil frigjøre og gjenopprette verdigheten og makten til muslimer som har levd i samfunn der de har blitt undertrykket. IS lover nye og fremgangsrike liv, også for de som ønsker å stifte familier eller de som ønsker å komme seg vekk og starte på nytt. Dette appellerer blant annet til mange i Tsjetsjenia som ønsker å finne alternativer til et svært repressivt regime, og folk overbeviser seg om at IS er et bedre alternativ. Også fra Dagestan som er mindre repressivt, reiser folk for å få et nytt og bedre liv.

Crisis Group (Sokirianskaya 2015) redegjør i sin blogg om et tilfelle med en gift dame fra Dagestan som dro til IS med sine barn for å gifte seg på nytt, samtidig som hun erklærte sin første mann for frafallen. Crisis Group (2016, s. 26-27), som har foretatt intervjuer med ektefeller til fengslede opprørere, hevder at et betydelig antall kvinner, enten enker etter drepte opprørere eller ektefeller til personer som har blitt dømt for opprørsaktivitet, har reist til IS. Tilværelsen til slike kvinner i Nord-Kaukasus er vanskelig: de har problemer med å finne seg leilighet og jobb, og barna får problemer på skolen.

Det er langt mindre informasjon om enslige kvinner som drar til Syria eller Irak fra Tsjetsjenia. Tsjetsjenske menneskerettighetsaktivister (som sitert i Crisis Group 2016, s. 27) mener dette har sammenheng med tradisjonelle verdiers sterke posisjon i det tsjetsjenske samfunnet, hvilket blant annet hindrer tsjetsjenske kvinner fra å reise alene, enten til andre deler av Russland eller til utlandet. Antallet rapporterte tilfeller av tsjetsjenske familier som har reist til IS fra Tsjetsjenia skal også være svært lavt.

Delrepublikkene i Nord-Kaukasus styres autoritært, og flere er sterkt klanstyrt. Mange unge er desillusjonert: de får ikke jobb, enten fordi de ikke tilhører riktig klan eller fordi det ikke finnes jobber. Uten inntekt, er det ikke lett å stifte familie. En tsjetsjensk journalist (som sitert i Crisis Group 2016, s. 28) hevder at fellestrekk ved de som drar til IS er at de enten er arbeidsledige eller at de er overkvalifisert. Det er flere som reiser fra rurale strøk i Tsjetsjenia enn det er fra Groznyj, hvor mulighetene til å finne noe å gjøre er høyere.

3.2 HVEM REKRUTTERES?

Ledende salafister, særlig fra Dagestan, som har levd under press fra sikkerhetsmyndighetene, har blitt rekruttert av IS. En annen gruppe IS har rekruttert er radikaliserede muslimer fra Nord-Kaukasus som har levd i diasporamiljøer i Tyrkia og Midtøsten, særlig Egypt. Mange av disse var dypt religiøse salafister som på et eller annet tidspunkt hadde hatt problemer med sikkerhetstjenesten i hjemlandet. Blant disse var også tidligere opprørere, eller medhjelpere, til opprørsbevegelsen i Nord-Kaukasus som hadde forlatt Russland etter de hadde sonet ferdig fengselsstraff (Crisis Group 2016, s. 7).

Som tidligere nevnt har tsjetsjenere som flyktet til land i Europa i løpet av de siste 20 årene blitt med i IS, Nusra-fronten eller andre grupper. Dette er personer som har latt seg radikalisere i vertslandet, i hovedsak som følge av mislykket integrering (Crisis Group 2016, s. 8).

Blant de som drar direkte fra Russland til Syria og Irak, er det en klar overvekt av unge menn i aldersgruppen 16-28 år. Flest drar fra Nord-Kaukasus, men det drar også personer fra andre regioner i Russland som Moskva og Astrakhan (Yarlykapov, møte september 2015). Ifølge en representant for Crisis Group (møte, september 2015) er de fleste som blir rekruttert såkalte «nye» krigere. Et fåtall av de som blir

rekruttert er krigere som var aktive under krigene i Tsjetsjenia på 1990- og 2000-tallet. En annen kilde (Yaffa 2016) bekrefter at de som reiser til IS er i tjueårene og er for unge til å ha deltatt i krigene i Tsjetsjenia på 1990- og 2000-tallet.

Den russiske forskeren Akhmet Yarlykapov, som forsker på islam og militante grupper i Nord-Kaukasus, opplyste på et seminar i Landinfo i september 2015 at i tillegg til krigere, rekrutteres det også leger, kirurger og oljearbeidere. På det samme seminaret la en representant fra Crisis Group til at også kvinner rekrutteres til IS. Det er behov for kvinner til jobber som lærere og helsepersonell, men også til å være ektefeller for IS-krigere.

3.3 REKRUTTERINGSMÅTER

Islamforskeren Ahmet Yarlykapov beskriver rekrutteringsmetodene som sofistikerte og godt etablerte. Det består av propaganda på internett, kombinert med dyktige nettverk av personer som driver rekrutteringsarbeid. Crisis Group (2016, s. 22) hevder i en rapport at radikalisering ikke skjer rundt offisielle institusjoner som moskeer, universiteter og gymnas. Unge radikale lar seg frivillig organisere rundt sosiale nettverk fremfor å bli overtalt.

I juli 2015 ble det etablert en fast kanal for IS-propaganda mot russisktalende – Furat Media. Furat har åpnet kontoer på Twitter, Facebook og på det russiske sosiale nettverket VKontakte og administrerer en egen nettside, Furat.info, hvor den distribuerer ulike typer propaganda slik som videobeskjeder fra russisktalende krigere og engelske og arabiske videoer dubbet på russisk. Furat har som mål å rekruttere nye russisktalende krigere til IS fra Russland, særlig fra Nord-Kaukasus, men også fra andre deler av tidligere Sovjetunionen. I tillegg, ved å oversette fra arabisk til russisk, oppnår Furat at de russisktalende i IS, og deres sympatisører i Nord-Kaukasus, mottar samme informasjon som de arabisktalende krigerne (Paraszczyk 2015a).

4. MYNDIGHETENES REAKSJONER

4.1 LOVBESTEMMELSE FOR STRAFFEFORFØLGELSE

Den russiske straffeloven § 208.2, som omhandler deltagelse i ulovlige væpnede grupper, ble endret i november 2013. Det ble lagt til en bestemmelse om strafferettslig ansvarliggjøring av deltagelse i paramilitære grupper på et annet lands territorium hvis aktivitet strider mot Russlands interesser. Strafferammen er fengsel i fem til ti år (Straffeloven 1996).

Lovbestemmelsen har blitt benyttet i flere saker der fremmedkrigere har returnert til Russland fra Syria og Irak. Den har også blitt benyttet overfor fremmedkrigere *in absentia*, det vil si personer som ikke har returnert til Russland, men hvor myndighetene mener at de har tilstrekkelig mistanke om at vedkommende befinner seg i Syria eller Irak som fremmedkriger.

4.2 UTTALELSER FRA MYNDIGHETENE OG TILTAK

Støtten til IS i Tsjetsjenia har blitt en dyp bekymring for tsjetsjenske myndigheter. Tsjetsjenias leder, president Ramzan Kadyrov, har jevnlig møter med imamer i delrepublikken hvor det snakkes om viktigheten av å formidle den «sanne» eller «riktige» islam, som består av en modernisert versjon av sufisme⁶ som lenge har blitt praktisert i Tsjetsjenia. Tsjetsjenske myndigheter har også over flere år iverksatt kontroller der væpnet politi stopper forbipasserende individer og biler på jakt etter personer med skjegg, og uten bart. Dette er kjennemerker som tsjetsjenske myndigheter har erklært som tegn på sympati med salafistretningen innen sunni-islam, og derav, ifølge tsjetsjenske myndigheter, en potensiell interesse av å bli med i IS.⁷ De som passer denne profilen blir pågrepet og stilt spørsmål om sin religiøse tro (Yaffa 2016; Memorial, møte i Moskva februar 2016).

I tv-sendinger vises Kadyrov i møter med unge mennesker som er pågrepet for å ha planlagt å reise til IS. I et innslag fra november 2015 stod 12 unge mennesker som skal ha blitt pågrepet på vei til Syria, og lyttet til Kadyrov mens de så ned i gulvet, med foreldrene som tilskuere (Yaffa 2016). Slike «forebyggende» tv-innslag har også blitt laget med sekulære opposisjonelle som på en eller annen måte har kritisert tsjetsjenske myndigheter. Innslagene går som regel ut på at de må lytte til Kadyrovs formaninger og deretter unnskyldte seg på tv. I et tv-innslag fra september 2016 sa Kadyrov følgende om tsjetsjenere som vurderte å bli med i IS: «As the prophet says, 'Wherever they appear there is always blood'. The prophet calls on us to destroy them all – we have done so and will continue to do so».

4.3 ARRESTASJONER OG DOMFELLELSER

Gjennom medieoppslag er Landinfo kjent med flere tilfeller av straffeforfølgelse i Tsjetsjenia av tidligere fremmedkrigere i Syria og Irak. Ekspertene som Landinfo har vært i kontakt med (Crisis Group; Yarlykapov, møte september 2015; advokat, møte 2016) har også bekreftet dette. Landinfo kjenner ikke til det eksakte antallet domfellelser.

En advokat som blant annet har representert fremmedkrigere i rettsapparatet (møte 2016) opplyste at straffen kan reduseres til 2-3 år i bosettingskoloni,⁸ gitt formildende omstendigheter som at de melder seg og samarbeider med politiet. To eksperter har hevdet at returnerte fremmedkrigere i hovedsak får relativt korte fengselsstraffer (Crisis Group; Yarlykapov, møte september 2015). En representant fra Crisis Group har opplyst til Landinfo (e-post juni 2015) at de ofte får et sted

⁶ Sufismen er en betegnelse på islamske mystikk. Den oppstod som en asketisk bevegelse i Irak på 600- og 700-tallet, og bygger på tanken om den rene gudskjærlighet og gudserfaring. Det finnes en rekke sufi-ordener, som er forskjellige med hensyn til lære og rituell praksis (Vogt u.å.).

⁷ Salafistene er fundamentalistiske sunnimuslimer som forsøker å leve slik de første generasjoner av muslimer gjorde. De er også reformistiske ved at de ønsker å «rense» den lokale islam for fremmede elementer og mellomledd (shaykher og hellige steder) mellom de troende og Allah. Salafistene blir også kalt for *wahhabier*, etter den innflytelsesrike saudiarabiske salafisttenkeren Muhammad ibn Abdalwahhab (død 1787). Det er særlig russiske myndigheter som bruker denne terminologien om salafister, og de likestiller ikke sjelden wahhabier med terrorister, fordi opprørsgrupper i Nord-Kaukasus bekjenner seg til salafismen. Mange andre i Russland bruker imidlertid også *wahhabi* om denne gruppen. Mange salafister er ikke opprørere, eller sympatiserer ikke med opprørerne. Det er grunn til å tro at det rekrutteres en del opprørere fra salafistmiljøer (Akaev 2010; Kalizewska 2011).

⁸ Det er større grad av frihet i bosettingskoloni enn i et vanlig fengsel.

mellom 2-4 år i fengsel. De lengste straffene de har observert er 5-6 år for rekruttering.

Ifølge den uavhengige journalisten og Tsjetsjenia-eksperten Joanna Paraszczuk (2015b), avhenger straffen ved retur av om vedkommende har til hensikt å fortsette væpnet aktivitet i Nord-Kaukasus (ved retur), og i liten grad av hvor lenge man har vært i Syria eller hvem man kriget for. Hun trekker frem to saker for å illustrere dette. Akhmat Ulbashev ble dømt til 14 år i fengsel av en domstol i Kabardino-Balkaria etter å ha vært tre uker på treningsleir hos IS. Hovedanklagen mot ham var våpenbesittelse og at han ble medlem av Kabardino-Balkarias gren av den nord-kaukasiske opprørsgruppen, det Kaukasiske emiratet, ved retur. I en annen sak ble tsjetsjeneren Magomed Shamajev, som hadde tilbragt åtte måneder hos IS i Syria, benådet av tsjetsjenske myndigheter som følge av at han hadde begynt å samarbeide med myndighetene.

I Tsjetsjenia ble en innbygger ved navn Said Mazajev den 10. november 2014 dømt til to års fengselsstraff etter straffeloven § 208.2. Mazajev ble dømt for å ha kjempet sammen med krigere i Syria.⁹ I oktober 2014 ble en person ved navn Rustam Kerimov dømt til tre år i fengsel, hvorav ett år ubetinget, for å ha deltatt i væpnet aktivitet for opprørsgruppe (trolig JMA) i Syria (Paraszczuk 2014b; Kavkazkij-uzel 2014a; Kavkazkij-uzel 2014c). Høyesterett i Tsjetsjenia opprettholdt i oktober 2015 dommen om fem års fengsel mot en 19 år gammel tsjetsjener, Arbi Dikaev, som skal ha blitt pågrepet i det han var på vei til Tyrkia for å bli med opprørere i Syria (Kavkazkij-uzel 2015c). I mai 2015 ble en tsjetsjener dømt til fem års fengsel av Urus-Martans distriktsdomstol for å ha kriget på opprørernes side i Syria (Kavkazkij-uzel 2015b). Det ble i oktober 2014 opprettet straffesak mot en innbygger i Tsjetsjenia, Sjamil Gazaliev, som myndighetene mener befinner seg i Syria og deltar i krigføring på opprørsgruppenes side (Kavkazkij-uzel 2014b). Likeledes ble det i januar 2014 opprettet straffesak etter § 208.2 mot en annen tsjetsjener, Sjakhid Temirbulatov, som tsjetsjenske myndigheter hevder har kriget (for opprørsgrupper) i Syria siden juli 2013 (Vachagaev 2014a). Landinfo har søkt, men ikke funnet, informasjon om utfallet av sakene til Gazaliev og Temirbulatov.

Advokaten det er referert til over opplyste at han per februar 2016 førte tre saker for tidligere fremmedkrigere. De tre vil etter all sannsynlighet bli dømt, men advokaten har jobbet for å få lavest mulig straff for dem. Advokaten kjente til 13 personer som skal ha blitt domfelt i 2015 for å ha planlagt å dra eller deltatt i IS. Blant de 13 skal noen ha blitt pågrepet på flyplassen på vei tilbake til Russland. Landinfo har som nevnt ikke det eksakte tallet på domfelte fremmedkrigere, og ser ikke bort fra at flere enn disse 13 kan ha blitt dømt i 2015.

Det har også blitt opprettet straffesaker og gjennomført straffeprosesser i andre delrepublikker i Nord-Kaukasus for samme type forhold (Vachagaev 2016).

Personer blir også pågrepet som følge av at de angivelig rekrutterer krigere til IS, eller at de planlegger selv å reise. Memorial opplyste (møte, februar 2016) at 20 personer ble varetektsfengslet i 2015 som følge av at tsjetsjenske myndigheter mistenkte dem for å planlegge å reise for å slutte seg til IS. En representant for Crisis

⁹ Saken ble anket til høyesterett i Tsjetsjenia der saken ble behandlet 10. februar 2015. Tsjetsjensk høyesterett omgjorde dommen fra to år til åtte måneder. Høyesterett anså blant annet som formildende at Mazajev frivillig overga seg til myndighetene (Ibragimov & Petrov 2014).

Group (møte, september 2015) opplyste at seks personer ble arrestert fordi de angivelig var på vei til Syria (hadde ikke forlatt Russland da de ble pågrepet). Vedkommende kjente til pågripelser av flere andre som følge av at de skal ha planlagt å dra til Syria for å kjempe som fremmedkrigere. Landinfo er ikke kjent med hvor i Russland disse seks personene hadde tilhold. En advokat som blant annet forvarer personer som har vært fremmedkrigere i Syria og Irak, opplyste (møte 2016) at han kjente til en sak med to mindreårige gutter som er anklaget for å ha forsøkt å reise til Syria. De skal ha laget en internettside hvor det informeres om reiseruter som kan benyttes. De to oppholder seg hjemme, men har meldeplikt. Advokaten regnet med at det ville bli en straffesak mot disse.

4.4 LIKVIDERINGER

Tsjetsjenske myndigheter meldte 8. oktober 2015 om at tre opprørere som nylig skal ha returnert fra IS hvor de skal ha fått våpentrening, ble likvidert under en spesialoperasjon foretatt av lokale tsjetsjenske sikkerhetsstyrker i samarbeid med FSB (Meduza 2015). Advokaten Landinfo har intervjuet bekreftet også at fremmedkrigere som returnerer i det stille, uten å melde seg til myndighetene, har blitt utsatt for likvideringer i spesialoperasjoner foretatt av myndighetene. Det ble gjennomført tre slike spesialoperasjoner i Groznyj i 2015.

4.5 FABRIKKERING AV STRAFFESAKER

Ifølge kilder Landinfo har intervjuet, er det vanskelig å finne ut om det virkelig stemmer at personene har vært i Syria og rent faktisk har brukt våpen (redaktør for Kavkazkij-uzel, intervju november 2014; journalist, intervju november 2014; Memorial, intervju november 2014). På spørsmål om myndighetene ville bruke anklager om krigsaktivitet i Syria som grunn for å pågripe og straffeforfølge personer for opprørsaktivitet i Tsjetsjenia, mente redaktøren for den russiske nettavisen Kavkazkij-uzel at det er vanskelig å mene noe om dette som følge av at man ikke kjenner til hvilke fakta og bevis domstolen har i den enkelte sak. En representant for Crisis Group (e-post juni 2015) kjente til rapporteringer om fabrikkerte straffesaker om krigsaktivitet i Syria og Irak i Dagestan og Kabardino-Balkaria. Representanten hevdet det var mangel på bevis på at personene hadde vært i Syria i disse fabrikkerte straffesakene, og at det ble brukt tortur for å få frem en tilståelse. Landinfo har ingen ytterligere informasjon om disse sakene.

4.6 BEHANDLING I AVHØR

En representant for Crisis Group (møte, september 2015) kjente ikke til konkrete tilfeller i Tsjetsjenia av bruk av tortur i avhør av fremmedkrigere. Representanten mente at det er vanskelig å få informasjon om slike forhold i Tsjetsjenia, som følge av at pårørende ikke tør å fortelle om slike forhold av frykt for represalier. Vedkommende kjente til tilfeller av mishandling av pågrepne fremmedkrigere i Kabardino-Balkaria og i Dagestan, og til at det har blitt fabrikkert straffesaker mot angivelige fremmedkrigere der. I sistnevnte tilfeller har det blitt brukt tortur for å fremtvinge en tilståelse eller få opplysninger om andre, som følge av at myndighetene manglet bevis på at personene hadde vært i Syria eller Irak. Til tross for dette mente representanten at pågrepne fremmedkrigere (i hele Nord-Kaukasus) ikke utsettes for den mest alvorlige mishandlingen i avhør, slik som elektriske støt.

Advokaten som har representert personer tiltalt for å ha fremmedkriget i Syria (møte 2016), har ikke mottatt klager fra sine klienter på mishandling under avhør eller i varetekt. Advokaten hevdet ikke at fremmedkrigere på generelt grunnlag ikke blir mishandlet, men så lenge myndighetene har klare bevis på at de faktisk har vært der eller forsøkt å rekruttere noen, er det ikke nødvendig å tvinge frem tilståelser ved bruk av vold. Dette kan for eksempel være at de tilstår på eget initiativ eller at det finnes videomateriale som knytter dem til aktiviteten. I de tre sakene han jobbet med per februar 2016 var det ingen tvil om at de hadde vært i Syria, de innrømmet selv (uten å bli tvunget av myndighetene) at de hadde vært der, drevet en butikk og solgt varer til IS. Til sammenligning opplyste advokaten at han i 2015 representerte en person som var tiltalt for å ha gitt bistand til opprørere i Tsjetsjenia. Vedkommende klaget på at han hadde blitt mishandlet. Landinfo forstår det sånn at bevisene myndighetene hadde mot denne personen var svakere.

En representant for menneskerettighetsorganisasjonen Memorial i Ingusjetia (epost, juni 2015) mente at en person som har vært fremmedkriger i Midtøsten vil kunne bli utsatt for tortur ved en retur til Tsjetsjenia. Etterforskere vil søke å få avdekket motivasjon for å dra. Tortur brukes særlig i forbindelse med opprørsrelaterte kriminelle handlinger, uansett hvor man har kjempet. Myndighetene mistenker at returnerte fremmedkrigere vil fortsette sin aktivitet etter hjemkomsten og derfor behandles de ikke særlig annerledes enn lokale opprørere.

5. SITUASJONEN FOR FAMILIEMEDLEMMER TIL FREMMEDKRIGERE I SYRIA OG IRAK

Landinfo har intervjuet flere kilder om dette temaet. Kildene har ikke hørt om alvorlige reaksjoner eller hendelser mot familiemedlemmer av fremmedkrigere (Memorial, intervju november 2014 og februar 2016; redaktør for Kavkazkij-uzel, intervju november 2014; journalist, intervju november 2014; advokat, intervju 2016).

Redaktøren for den russiske nettavisen Kavkazkij-uzel som dekker nyheter fra Kaukasus-regionen, mente det er sannsynlig at familiemedlemmer står på liste over personer det holdes et øye med, at de oppsøkes av myndighetene og blir stilt spørsmål, men har ikke hørt om mer alvorlige forhold. Memorial opplyste at de ikke har fått noen klager fra familier i Tsjetsjenia, men har fått klager fra Dagestan. Det ble blant annet vist til at ektefellen til en fremmedkriger fra Dagestan skal ha blitt satt på en liste over personer som er i søkelyset. I februar 2016 opplyste imidlertid Memorial at de kjente til at familier har blitt hentet av politiet og blitt behandlet brutalt, uten at Landinfo fikk noe klarhet i hva dette innebar. Memorial opplyste at de også mister jobbene sine. Advokaten som har representert fremmedkrigere i rettsapparatet hevdet at familiemedlemmer til fremmedkrigere i Syria og Irak blir behandlet noe bedre enn familier til opprørere i det Kaukasiske emiratet.¹⁰

Familiene til fremmedkrigere kan bli offentlig ydmyket og fordømt for ikke å ha oppdratt barna/slektningene sine ordentlig. I Tsjetsjenia har familien et tungt moralsk

¹⁰ For mer informasjon om situasjonen til familiemedlemmer av opprørere i Tsjetsjenia, se Landinfo notat Tsjetsjenia: Situasjonen for tsjetsjenske opprøreres familiemedlemmer (21. mai 2012).

ansvar for hva slektninger foretar seg. Det er foreldrene og storebrødrene som har det tyngste ansvaret, og som særlig kan bli ansvarliggjort. Slike tradisjoner regulerer samfunnet og kan ifølge advokaten forhindre at folk reiser til IS. I en artikkel fra The New Yorker, der journalisten har intervjuet familier til fremmedkrigere i Tsjetsjenia, fremgår det at reaksjonene overfor familiene etter at en sønn eller bror har reist til Syria, kan være alt fra å miste jobben til å bli plaget og overvåket av politiet (Yaffa 2016).

Ingen av kildene Landinfo har intervjuet kjente til ildspåsettelse av hus til familier av fremmedkrigere. Advokaten opplyste at ildspåsettelse derimot skjer i tilfeller der krigere har drept tsjetsjenske politimenn.

På spørsmål om familiene til fremmedkrigere i Syria og Irak blir behandlet på samme måte som familiene til opprørere som befinner seg i Tsjetsjenia, fortalte redaktøren for Kavkazkij-uzel og en tsjetsjensk journalist at det er deres inntrykk at familiene til fremmedkrigerne blir behandlet på en mildere måte enn familiene til opprørere i Tsjetsjenia. Den nevnte advokaten (møte 2016) mente at en forklaring på hvorfor tsjetsjenske myndigheter ikke nødvendigvis går til hevnaksjoner mot familier til fremmedkrigere, kan være at de ikke har kjempet mot tsjetsjenske myndigheter.

6. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Akaev, V. (2010). The conflict between traditional Islam and Wahabism in the North Caucasus: Origins, dynamics and the means for its resolution. I: Wilhelmsen, J. og Fatland, E. (Red.), *Chechen scholars on Chechnya*. Oslo: NUPI. Tilgjengelig fra <https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/id/320530/Chechen+scholars+on+Chechnya-NUPI+Report.pdf> [lastet ned 8. juli 2016]
- Crisis Group (2016, 16. mars). *The North Caucasus Insurgency and Syria: An exported jihad?* Brussel: International Crisis Group. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/caucasus/238-the-north-caucasus-insurgency-and-syria-an-exported-jihad.pdf> [lastet ned 20. mai 2016]
- Ibragimov, M. & Petrov, N. (2014, 21. februar). Resident of Groznyj Said Mazhakev released after consideration of his case. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30895/> [lastet ned 23. februar 2015]
- Kaliszewska, I. (2010). *Everyday life in the North Caucasus*. Warszawa: Urząd do spraw cudzoziemców. Tilgjengelig fra http://sm32.home.pl/wikp/images/Raporty_ekspertow/Binder1_Kaukaz_ang.pdf [lastet ned 8. juli 2016]
- Kavkazkij-uzel (2014a, 2. oktober). Groznyj resident sentenced to three years for involvement in hostilities in Syria. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29512/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Kavkazkij-uzel (2014b, 18. oktober). Resident of Chechnya, Shamil Gazaliev suspected of involvement in the war in Syria. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29673/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Kavkazkij-uzel (2014c, 11. november). Groznyj resident sentenced to two years in prison on charges of involvement in the Syrian war. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29905/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Kavkazkij-uzel (2014d, 27. november). Caucasians in the ranks of IS (ISIL). *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30056/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Kavkazkij-uzel (2015a, 13. februar). Six natives of Chechnya arrested in France on terrorism charges, le Figaro reports. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30812/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Kavkazkij-uzel (2015b, 28. mai). Resident of Chechnya sentenced to 5 years of imprisonment for taking part of war in Syria. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31862/> [lastet ned 7. juli 2016]
- Kavkazkij-uzel (2015c, 20. oktober). Chechnya upholds verdict against Arb Dikaen. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/33369/> [lastet ned 7. juli 2016]
- Kavkazkij-uzel (2016, 17. mars). Up to 3500 Russian citizens are fighting for militants in Syria and Iraq, MIA reports. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/34946/> [lastet ned 29. juni 2016]
- Landinfo (2012, 21. mai). *Situasjonen for tsjetsjenske opprøreres familiemedlemmer*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/2079/1/2079_1.pdf [lastet ned 7. juli 2016]
- Meduza (2015, 8. oktober). Chechen special forces kill 3 militants said to have returned recently from Syria after training with ISIL. *Meduza*. Tilgjengelig fra <https://meduza.io/en/news/2015/10/08/chechen-special-forces-kill-3-militants-said-to-have-returned-recently-from-syria-after-training-with-isil> [lastet ned 8. juli 2016]

- Memorial (2014, 21. juli). *Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников. Весна 2014 г [Situasjonen i den nord-kaukasiske konfliktsonen: en vurdering av menneskerettighetsaktivister. Våren 2014]*. Moskva: Memorial. Tilgjengelig via Kavkazkij-uzel <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/246161/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Oliphant, R. & Ensor, J. (2016, 14. juli). Isil admits «minister of war» Omar al-Shishani killed. *The Telegraph*. Tilgjengelig fra <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/07/14/islamic-state-admit-minister-of-war-omar-al-shishani-killed/> [lastet ned 8. august 2016]
- Paraszczuk, J. (2014a, 29. oktober). Russian fears of IS grows, amid arrests of migrant workers in Moscow. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/islamic-state-russia-fears-migrant-workers/26664212.html> [lastet ned 16. februar 2014]
- Paraszczuk, J. (2014b, 4. desember). Chechen man convicted of fighting in Syria should be acquitted, relatives say. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/chechnya-fighter-syria-jailed/26725369.html> [lastet ned 17. februar 2015]
- Paraszczuk, J. (2015a, 6. juli). IS Boosts Russian-Language Propaganda Efforts. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/is-boosts-russian-language-propaganda-efforts/27112518.html> [lastet ned 5. juli 2016]
- Paraszczuk, J. (2015b, 27. august). North Caucasus Men in Syria Face Different Fates on Russia Return. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/islamic-state-north-caucasus-syria-different-fates/27212233.html> [lastet ned 7. juli 2016]
- Al-Shishani, M.B. (2014, 7. februar). Islamist North Caucasus rebels training a new generation of fighters in Syria. *Terrorism Monitor* 12 (3). Tilgjengelig fra http://www.jamestown.org/regions/middleeast/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=41927&tx_ttnews%5BbackPid%5D=676&cHash=8686348fdbbde31578fdc93bace9315 [lastet ned 13. februar 2015]
- SNL, dvs. Store Norske Leksikon (sist endret 15. desember 2015). *Jabhat al-Nusra*. Tilgjengelig fra https://snl.no/Jabhat_al-Nusra [lastet ned 14. juli 2016]
- Sokirianskaya, E. (2015, 1. desember). To the Islamic State and Back. *Crisis Group blog*. Tilgjengelig fra <http://blog.crisisgroup.org/europe-central-asia/2015/12/01/to-the-islamic-state-and-back/> [lastet ned 4. juli 2016]
- Souleimanov, E. (2013, 27. august). North Caucasian fighters join Syrian civil war. *CACI Analyst* 08 (21). Tilgjengelig fra <http://www.cacianalyst.org/publications/analytical-articles/item/12794-north-caucasian-fighters-join-syrian-civil-war.html> [lastet ned 10. april 2014]
- Souleimanov (2014). Globalizing jihad? North Caucasians in the Syrian civil war. *Middle East policy council, Volume XXI, Number 3*. Tilgjengelig fra <http://www.mepc.org/journal/middle-east-policy-archives/globalizing-jihad-north-caucasians-syrian-civil-war?print> [lastet ned 18. februar 2015]
- [Straffeloven] (1996). *УГОЛОВНЫЙ КОДЕКС [Criminal Code]*. Tilgjengelig fra Garant.ru <http://base.garant.ru/10108000/> [lastet ned 7. januar 2015]
- Vachagaev, M. (2014a, 13. mars). Russia arrests several North Caucasian «Syrians». *Jamestown Foundation*. Tilgjengelig fra http://www.jamestown.org/programs/nc/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=42090&tx_ttnews%5BbackPid%5D=75 [lastet ned 18. februar 2015]
- Vachagaev, M. (2014b, 4. september). Recruits from Chechnya and Central Asia bolster ranks of Islamic State. *Jamestown Foundation*. Tilgjengelig fra http://www.jamestown.org/programs/edm/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=42785&cHash=dc21c0a5cb34b0fa58a24b1c6e10941a [lastet ned 16. februar 2015]
- Vachagaev, M. (2016, 7. april). Ingushetia's Authorities Face Double Threat of Militants Returning from Syria and Salafis at Home. *Jamestown Foundation*. Tilgjengelig fra

http://www.jamestown.org/programs/edm/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=45288&cHash=ef69f1c32ec115c1032e8a7739e3ad7c#.V35OJJx95aQ [lastet ned 7. april 2016]

- Vogt, K. (u.å.). *Sufisme*. Store norske leksikon. Tilgjengelig fra <http://snl.no/sufisme> [lastet ned 8. juli 2016]
- Wikipedia. *Kist people* (sist endret 28. november 2014). Tilgjengelig fra http://en.wikipedia.org/wiki/Kist_people [lastet ned 18. februar 2015]
- Yaffa, J. (2016, 12. februar). Chechnya's ISIS problem. *The New Yorker*. Tilgjengelig fra <http://www.newyorker.com/news/news-desk/chechnyas-isis-problem> [lastet ned 29. juni 2016]

Muntlige kilder

- Advokat. Møte med Landinfo 2016.
Av hensyn til kildens ønske om å være anonym, ønsker ikke Landinfo å avsløre når og hvor møtet fant sted.
- Journalist. Møte i Moskva november 2014.
Journalisten bor utenfor Tsjetsjenia, men er oppdatert på situasjonen i Tsjetsjenia.
- Kavkazkij-uzel ved redaktør. Møte i Moskva november 2014.
- Memorial. Møte i Moskva november 2014, februar 2016.
- Memorial i Ingusjetia, ved representant. E-post juni 2016.
- Yarlykapov, Akhmet. Møte i Oslo, 14. september 2015.
- Crisis Group, ved representant. E-post juni 2016, møte i Oslo, 15. september.